

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Wereld

Opgave 1 – Afrikaanse haute couture uit Nederland

---

1 maximumscore 2

Juiste verschillen zijn:

- De productie van Vlisco vindt plaats in een centrumland (in tegenstelling tot de productie van de meeste grote textielbedrijven).
- De verkoop van Vlisco-producten vindt vooral plaats in (semi)perifere landen (in tegenstelling tot de verkoop van de meeste grote textielbedrijven).

per juist verschil

1

2 maximumscore 2

Juiste kenmerken zijn:

- Het aantal inwoners (en dus de potentiële afzetmarkt) in West-Afrika groeit.
- Veel landen in West-Afrika hebben een groeiende economie / worden steeds welvarender.
- Vlisco levert textielproducten die goed aansluiten bij de specifieke wensen rondom cultuur / identiteit van West-Afrikanen.

per juist kenmerk

1

3 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Veel grote textielbedrijven hebben hun productie de laatste decennia verplaatst naar landen in (Zuid)oost-Azië met lagere productiekosten
- zodat deze bedrijven goedkope textielproducten op de markt kunnen brengen in West-Afrika (en daarmee een bedreiging kunnen vormen voor de afzet van Vlisco)

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 2</p> <p>Juiste manieren zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Door gebruik te maken van lokale designers uit Nigeria wordt voorkomen dat homogenisering van de productie plaatsvindt. – Door katoen te gebruiken van lokale katoenboeren wordt gezorgd voor een zekerder inkomen voor deze boeren. – Door de productie in Helmond / Nederland te houden, wordt voorkomen dat daar banen verloren gaan. – Vlisco biedt exclusieve / herkenbare producten die goed aansluiten bij de kledingcultuur in West-Afrika. 	
	per juiste manier	1

Opgave 2 – Superslenders voor de superrijken

5	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit de redenering moet blijken dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • deze steden een grote aantrekkingskracht hebben op zowel de superrijken als op minder vermogenden (die kansen zien om een bestaan op te bouwen in de schaduweconomie / informele sector in wereldsteden) • zodat de sociaal-economische verschillen tussen rijke groepen mensen en armere groepen mensen groter zullen worden 	<p>1</p> <p>1</p>
6	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • door de aanwezigheid van gated communities en superslenders mensen uit de hogere sociaal-economische klasse gescheiden (kunnen) wonen van mensen uit de lagere sociaal-economische klasse • Een juist verschil is: Superslenders en gated communities hebben hoofdzakelijk een woonfunctie, terwijl in edge cities ook veel werkgelegenheid is. 	<p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
7	<p>maximumscore 3</p> <p>Uit de omschrijving moet blijken dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • gentrification een proces is (van opwaardering van een wijk / buurt op sociaal-economisch gebied), waarbij bewoners uit de lagere sociaal-economische klasse worden verdrongen door nieuwe (meer vermogende) bewoners • Een juist argument voor de stelling is: De wijk rondom de superslenders zal een aantrekkende werking hebben op ondernemende (vermogende) mensen die willen profiteren van de aanwezigheid van deze nieuwe superrijken (zodat het proces van gentrification zal versnellen). • Een juist argument tegen de stelling is: De bewoners van de superslenders zullen niet vaak aanwezig zijn in de wijk / weinig geld uitgeven in de wijk / weinig gebruikmaken van de voorzieningen in de wijk (zodat het proces van gentrification niet zal versnellen). 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
8	<p>maximumscore 2</p> <p>Juiste redenen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Voor de superrijken zijn er in Nederland geen échte wereldsteden waar zij zich zullen willen vestigen / in Nederland zijn er weinig exclusieve voorzieningen voor superrijken. – Superslenders passen niet goed in het straatbeeld van Nederlandse (historische) binnensteden. – Nederland heeft geen cultuur waarin mensen in een afgesloten woonomgeving gaan wonen. 	
	per juiste reden	1

Aarde

Opgave 3 – Yellowstone National Park en omgeving

9	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit de beschrijving moet blijken dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • de Noord-Amerikaanse plaat (in zuidwestelijke richting) over een hotspot schuift • en dat in de Snake River Plain daardoor een keten van vulkanische gesteenten is ontstaan die in noordoostelijke richting steeds jonger wordt 	<p>1</p> <p>1</p>
----------	---	-------------------

Vraag	Antwoord	Scores
10	<p>maximumscore 2</p> <p>Een juiste uitleg is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de uitbarsting van een supervulkaan kan een enorme hoeveelheid as de stratosfeer / atmosfeer worden ingeblazen / een mondiale klimaatverandering teweegbrengen (oorzaak) 1 • waardoor hele ecosystemen ontwricht kunnen raken / diersoorten kunnen uitsterven / geo(bio)logische processen verstoord kunnen worden (en er een nieuw geologisch tijdperk ingeluid wordt) (gevolg) 1 	
11	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit de uitleg moet blijken dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snake River Plain (redelijk) vlak is en dat in de omgeving van Yellowstone National Park bergen liggen (oorzaak) 1 • waardoor vochtige lucht niet opstijgt in Snake River Plain, maar pas in de omgeving van Yellowstone National Park tegen de gebergtes wordt gedwongen te stijgen (en daar uitregent) (gevolg) 1 	
12	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit de beschrijving moet blijken dat</p> <ul style="list-style-type: none"> • in het stroomgebied van de Columbia River in de winter veel sneeuw valt / blijft liggen 1 • die pas in de lente / zomer smelt en dan voor een afvoerpiek zorgt 1 	

Opgave 4 – De stervende stad

- 13 maximumscore 2**
- Uit de beschrijving moet blijken dat
- bij Italië subductie plaatsvindt / de Apulische Plaat onder de Euraziatische Plaat duikt 1
  - waarbij de onderduikende plaat smelt en er magma opstijgt richting het aardoppervlak (waarbij gesteenten van vulkanische oorsprong worden gevormd) 1
- 14 maximumscore 1**
- Uit het antwoord moet blijken dat in de omgeving van Civita di Bagnoregio en Orvieto een aantal vrijwel ronde kratermeren ligt / (net ten westen van Civita di Bagnoregio) het kratermeer Lago di Bolsena ligt.

Vraag	Antwoord	Scores
15	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Een juist argument voor indeling bij de stollingsgesteenten is: Tufsteen heeft een vulkanische oorsprong / is gevormd uit materiaal dat uit het binnenste van de aarde afkomstig is (wat kenmerkend is voor stollingsgesteenten) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Een juist argument voor indeling bij de sedimentgesteenten is: Bij de vorming van tufsteen is sprake van afzetting van as / materiaal (wat kenmerkend is voor sedimentgesteenten). 	1
16	maximumscore 1	
	Uit het antwoord moet blijken dat de rots waarop Civita di Bagnoregio is gebouwd langzaam maar zeker wordt afgebroken door erosie en vertering (en het stadje op den duur zal verdwijnen).	

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – Landbouwgebieden in het noorden van Vietnam

- 17** **maximumscore 2**
- Uit de uitleg moet blijken dat
- in de winter / januari boven het vasteland van (Zuidoost-)Azië een hogedrukgebied ligt / het equatoriaal minimum op het zuidelijk halfrond ligt (oorzaak) 1
  - waardoor op het vasteland van Zuidoost-Azië een (droge) afromeridionale wind waait / de lucht daalt (gevolg) 1
- 18** **maximumscore 1**
- laagland: intensief
  - heuvelland: intensief
  - bergen / hoogland: extensief
- Opmerking*
Alleen wanneer alle drie de antwoorden juist zijn, 1 scorepunt toekennen.
- 19** **maximumscore 1**
- Uit het antwoord moet blijken dat de terrassen landdegradatie / bodemerosie / afspoeling tegengaan (zodat de bodemvruchtbaarheid behouden blijft).

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 2 Uit de uitleg moet blijken dat	
	<ul style="list-style-type: none"> de boeren in de bergen bos kapt / platbrandden om er landbouwgrond van te kunnen maken (oorzaak) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> waardoor meer sediment beschikbaar kwam (en de delta zich kon uitbreiden) (gevolg) 	1
21	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Door de aanleg van stuwdammen wordt sediment afgezet in de stuwmeren achter de stuwdammen (en is bij de monding minder sediment beschikbaar voor het uitbreiden van de delta uitbreiden) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Door de stijgende zeespiegel dringt zout water de delta binnen / vindt verzilting plaats 	1

Opgave 6 – Rondom de Zuid-Chinese Zee

22	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat door de halfjaarlijks kerende (moesson)wind in de Zuid-Chinese Zee in de winter koud zeewater naar het zuiden wordt geblazen en in de zomer warm zeewater naar het noorden wordt geblazen.	
23	maximumscore 3 <ul style="list-style-type: none"> continentaal plat Uit de beschrijving moet blijken dat	1
	<ul style="list-style-type: none"> in laaggelegen (dalings)gebieden langs de kust gedurende lange tijd (organisch) materiaal wordt afgezet / sedimentatie plaatsvindt 	1
	<ul style="list-style-type: none"> en dat (de resten van) organisch materiaal door hoge druk / hoge temperatuur worden omgezet in olie en gas 	1
24	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> atlaskaart 154A 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Een juiste reden vanuit de politieke dimensie is: De landen die lid zijn van de ASEAN zijn het onderling ook niet eens over de claims / maken zelf aanspraak op de eilanden in de Zuid-Chinese Zee. 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Een juiste reden vanuit de economische dimensie is: De landen die lid zijn van de ASEAN zijn voor hun handel / import en export afhankelijk van China (en durven zich daarom nauwelijks te verzetten tegen China). 	1

Vraag	Antwoord	Scores
25	maximumscore 2 Een juiste redenering is:	
	<ul style="list-style-type: none"> China probeert door de toegenomen economische en politieke macht steeds meer gebieden (waaronder de Zuid-Chinese Zee) binnen zijn invloedssfeer te krijgen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> wat door andere mondiale grootmachten (zoals de Verenigde Staten en de Europese Unie) wordt beschouwd als een bedreiging voor hun belangen in deze regio / zodat andere mondiale grootmachten de groeiende invloed van China op (onder andere) de Zuid-Chinese Zee willen inperken / controleren 	1

Leefomgeving

Opgave 7 – Schiermonnikoog

26	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> de (aaneengesloten) duinenkust: langs de westkust / Hollandse kust / de kust van Noord- en Zuid-Holland 	1
	<ul style="list-style-type: none"> de estuariumkust: Zuidwest-Nederland / Zeeland 	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Alleen wanneer het type kust in combinatie met de locatie juist is, 1 scorepunt toekennen.</i>	
27	maximumscore 3	
	Een juiste beschrijving bevat de volgende drie elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> De getijdenstroom op de Noordzee gaat ten noorden van de Waddeneilanden van (zuid)west naar (noord)oost 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De vloedstroom komt eerst door het zeegat ten westen van de Waddeneilanden de Waddenzee in en daarna via het zeegat ten oosten van de Waddeneilanden 	1
	<ul style="list-style-type: none"> De vloedstroom die door het westelijke zeegat de Waddenzee instroomt, heeft aan de zuidkant van de Waddeneilanden een voorsprong ten opzichte van de vloedstroom die door het oostelijke zeegat de Waddenzee instroomt (en dus ontmoeten de vloedstromen elkaar niet halverwege ten zuiden van de Waddeneilanden, maar ten oosten daarvan) 	1

Vraag	Antwoord	Scores
28	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Uit een juiste fysisch-geografische oorzaak moet blijken dat bij Schiermonnikoog (aan de noordkant van het eiland) voldoende zand beschikbaar is (waardoor de kust zich via natuurlijke processen versterkt) • Juiste sociaal-geografische redenen zijn: <ul style="list-style-type: none"> – Op Schiermonnikoog wonen niet veel mensen. – De economische betekenis van Schiermonnikoog is relatief klein. 	1 1
29	maximumscore 2	
	<p>Juiste redenen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Door de zee af en toe te laten binnendringen wordt het land achter de duinen / stuifdijk door sedimentatie via natuurlijke weg opgehoogd. – De zoutinvloeden vanuit zee zorgen voor een dynamisch gebied met een hoge (bio)diversiteit. <p>per juiste reden</p>	1

Opgave 8 – De geografie van het Nederlands voetbal

- 30 maximumscore 1**
het primaire verzorgingsgebied van Middelburg en Goes / Zeeland
- 31 maximumscore 2**
Uit de redenering moet blijken dat
- in deze verzorgingsgebieden de bevolkingsdichtheid relatief laag is / relatief weinig mensen wonen 1
  - zodat de reikwijdte van deze clubs relatief groot is / fans een relatief grote afstand moeten afleggen naar het stadion van hun club (en de verzorgingsgebieden dus relatief groot zijn) 1
- 32 maximumscore 3**
- publiek-private samenwerking 1
  - Juiste redenen zijn: 2
    - Op de oorspronkelijke locaties waren vaak onvoldoende mogelijkheden om uit te breiden.
    - De oorspronkelijke locaties werden door de uitbreiding van de stad steeds moeilijker bereikbaar.
    - De voetbalstadions veroorzaakten op de oorspronkelijke locaties in toenemende mate overlast voor de bewoners.

Opmerking

Aan een juiste reden 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
33	maximumscore 2	
	Een juiste redenering is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Door te fuseren met een andere club zijn de financiële mogelijkheden vaak groter / kunnen grotere sponsors worden aangetrokken (economische dimensie) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> maar in de praktijk is het moeilijk om concurrerende voetbalclubs met elk hun eigen identiteit / cultuur / geschiedenis samen te laten gaan (sociaal-culturele dimensie) 	1

Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 www.vlisco.com

bron 2 http://media2.wnyc.org/i/1275/540/l/80/1/sac_de_michelle.jpg

Opgave 2

bron 1 <http://skyscraper.org>

Opgave 3

bron 1 bron: http://geophysics.eas.gatech.edu/dufek/papers/Leeman_SnakeRiver.pdf

bron 2 <http://fwee.org/environment/what-makes-the-columbia-river-basin-unique-and-how-we-benefit>

Opgave 4

bron 1 <https://i2.wp.com/touristsbychance.files.wordpress.com/2015/04/civita-di-bagnoregio.jpg>

Opgave 5

bron 1 vrij naar: Dixon, J. e.a. (2001) Farming Systems and Poverty. Improving Farmer's Livelihoods in a Changing World. FAO & World Bank.
Than D.V. (2003) "Culture, Environment and Farming Systems in Vietnam's Northern Mountain Region." Pp.180-205 in South Asian Studies, Vol.41 (2)

Opgave 6

bron 1 bron: <http://www.eia.gov>

bron 2 vrij naar: https://en.wikipedia.org/wiki/South_China_Sea

Opgave 7

bron 1 https://www.google.nl/?gws_rd=ssl#q=dijkkring+schierrmonnikoog (pag. 30)

bron 2 bron: Aerophoto-Schiphol

Opgave 8

bron 1 bron: KNVB Expertise, peildatum februari 2017